

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 143/16

Λουξεμβούργο, 21 Δεκεμβρίου 2016

Απόφαση στην υπόθεση C-201/15
Ανώνυμη Γενική Εταιρία Τσιμέντων Ηρακλής (ΑΓΕΤ Ηρακλής) κατά
Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Το δίκαιο της Ένωσης δεν απαγορεύει καταρχήν σε κράτος μέλος να εναντιώνεται, υπό ορισμένες περιστάσεις, σε ομαδικές απολύσεις προκειμένου να προστατεύονται οι εργαζόμενοι και η απασχόληση

Ωστόσο, στο πλαίσιο μιας τέτοιας εθνικής ρύθμισης, η οποία πρέπει να κατατείνει στον συγκερασμό και στη δίκαιη εξισορρόπηση μεταξύ, αφενός, της προστασίας των εργαζομένων και της απασχόλησης και, αφετέρου, της ελευθερίας εγκατάστασης και της επιχειρηματικής ελευθερίας των εργοδοτών, τα προβλεπόμενα από τον νόμο κριτήρια τα οποία πρέπει να εφαρμόζει η αρμόδια αρχή, προκειμένου να εναντιωθεί σε σχέδιο ομαδικών απολύσεων, δεν μπορούν να είναι διατυπωμένα κατά τρόπο γενικό και ασαφή

Η ελληνική εταιρία ΑΓΕΤ Ηρακλής, η οποία παράγει τσιμέντο και έχει ως κύριο μέτοχο τη γαλλική πολυεθνική Lafarge, αμφισβητεί την απόφαση του Υπουργού Εργασίας να εναντιωθεί στο σχέδιο της ομαδικών απολύσεων (σχέδιο το οποίο προέβλεπε το κλείσιμο ενός εργοστασίου στη Χαλκίδα και την κατάργηση 236 θέσεων εργασίας). Στην Ελλάδα ¹, εάν δεν επιτευχθεί συμφωνία μεταξύ των μερών σχετικά με σχέδιο ομαδικών απολύσεων, ο νομάρχης ή ο Υπουργός Εργασίας δύναται, λαμβάνοντας υπόψη τρία κριτήρια (τις συνθήκες στην αγορά εργασίας, την κατάσταση της επιχείρησης και το συμφέρον της εθνικής οικονομίας), να μην επιτρέψουν την πραγματοποίηση μέρους ή του συνόλου των σχεδιαζόμενων απολύσεων. Εάν το σχέδιο των απολύσεων δεν εγκριθεί, δεν μπορεί να υλοποιηθεί.

Της υπόθεσης επιλήφθηκε το Συμβούλιο της Επικρατείας, το οποίο ερωτά το Δικαστήριο εάν η εν λόγω προηγούμενη διοικητική έγκριση είναι σύμφωνη με την οδηγία για τις ομαδικές απολύσεις ² και την ελευθερία εγκατάστασης που κατοχυρώνεται από τις Συνθήκες (ελευθερία την οποία η γαλλική πολυεθνική Lafarge ασκεί δια της κατοχής πλειοψηφικών συμμετοχών, εν προκειμένω στην ελληνική εταιρία ΑΓΕΤ Ηρακλής). Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης, το ελληνικό δικαστήριο ερωτά εάν η εθνική ρύθμιση μπορεί, παρά ταύτα, να κριθεί συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης, δεδομένου ότι η Ελλάδα αντιμετωπίζει οξεία οικονομική κρίση και ιδιαίτερα αυξημένη ανεργία.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο εξετάζει καταρχάς εάν η ελληνική νομοθεσία είναι συμβατή με την οδηγία. Κρίνει, συναφώς, ότι **η οδηγία δεν αντιτίθεται, καταρχήν, σε εθνική ρύθμιση που παρέχει σε δημόσια αρχή την εξουσία να μην επιτρέψει ομαδικές απολύσεις με αιτιολογημένη απόφαση που εκδίδει μετά από εξέταση του φακέλου και συνεκτίμηση προκαθορισμένων ουσιαστικών κριτηρίων, υπό την προϋπόθεση ότι η ρύθμιση αυτή δεν καθιστά την οδηγία άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας**. Η οδηγία θα καθίστατο άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας εάν, ιδίως, λόγω των εφαρμοζόμενων από την εθνική αρχή κριτηρίων, αποκλειόταν στην πράξη κάθε δυνατότητα του εργοδότη να προβεί σε ομαδικές απολύσεις.

Εν προκειμένω, η ΑΓΕΤ Ηρακλής υποστηρίζει ότι οι ελληνικές αρχές εναντιώνονται συστηματικά στα κοινοποιούμενα σε αυτές σχέδια ομαδικών απολύσεων. Συνεπώς, εναπόκειται στο ελληνικό δικαστήριο το οποίο επιλήφθηκε της υπόθεσης να εξετάσει εάν, λόγω των εφαρμοζόμενων από τις

¹ Νόμος 1387/1983, Έλεγχος των ομαδικών απολύσεων και άλλες διατάξεις.

² Οδηγία 98/59/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1998, για προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν τις ομαδικές απολύσεις (ΕΕ 1998, L 225, σ. 16).

ελληνικές αρχές κριτηρίων αξιολογήσεως, η οδηγία 98/59 καθίσταται άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας, υπό την έννοια ότι οι εργοδότες δεν έχουν ουσιαστικά καμία δυνατότητα πραγματοποίησης ομαδικών απολύσεων.

Εν συνεχεία, το Δικαστήριο εξετάζει τη συμβατότητα της ελληνικής νομοθεσίας με την ελευθερία εγκατάστασης. Κρίνει, συναφώς, ότι **η ελληνική ρύθμιση ενδέχεται να αποτελέσει σοβαρό εμπόδιο για την άσκηση της ελευθερίας εγκατάστασης στην Ελλάδα**. Συγκεκριμένα, μια τέτοια ρύθμιση είναι ικανή να καταστήσει εξαρχής λιγότερο ελκυστική την πρόσβαση στην ελληνική αγορά και, εν συνεχεία, να περιορίσει σημαντικά ή και να εξαλείψει τη δυνατότητα των επιχειρήσεων άλλων κρατών μελών να ρυθμίσουν τη δραστηριότητά τους ή και να την παύσουν, αποδεσμεύοντας, στο πλαίσιο αυτό, τους εργαζομένους τους οποίους έχουν προηγουμένως προσλάβει. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο διαπιστώνει **περιορισμό της ελευθερίας εγκατάστασης**.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι **ένας τέτοιος περιορισμός μπορεί να δικαιολογηθεί μόνον από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος**, όπως είναι η προστασία των εργαζομένων ή η αύξηση της απασχόλησης και των προσλήψεων. Το Δικαστήριο διαπιστώνει, συναφώς, ότι **δεν είναι αντίθετη στην ελευθερία εγκατάστασης που κατοχυρώνεται με το άρθρο 49 ΣΛΕΕ ούτε στην επιχειρηματική ελευθερία που κατοχυρώνεται με το άρθρο 16 του Χάρτη εθνική νομοθετική ρύθμιση κράτους μέλους κατά την οποία τα σχέδια ομαδικών απολύσεων πρέπει, προτού υλοποιηθούν, να κοινοποιούνται σε εθνική αρχή με εξουσία ελέγχου στο πλαίσιο της οποίας δύναται, σε ορισμένες περιπτώσεις, να εναντιώνεται σε τέτοιο σχέδιο για λόγους προστασίας των εργαζομένων και της απασχόλησης**. Πράγματι, ένα τέτοιο σύστημα δεν συνεπάγεται, ως εκ της φύσεώς του, τον αποκλεισμό κάθε δυνατότητας των επιχειρήσεων να προβαίνουν σε ομαδικές απολύσεις, αλλά αποσκοπεί μόνο στη ρύθμιση της δυνατότητας αυτής, προκειμένου να επιτευχθεί δίκαιη εξισορρόπηση μεταξύ, αφενός, των συμφερόντων που συνδέονται με την προστασία των εργαζομένων και της απασχόλησης (ιδίως την προστασία έναντι αδικαιολόγητων απολύσεων) και, αφετέρου, των συμφερόντων που σχετίζονται με την ελευθερία εγκατάστασης. Το Δικαστήριο καταλήγει ότι το εν λόγω σύστημα μπορεί να ικανοποιεί τις επιταγές της αρχής της αναλογικότητας και, εξάλλου, δεν θίγει το ουσιαστικό περιεχόμενο της επιχειρηματικής ελευθερίας.

Περαιτέρω, το Δικαστήριο εξετάζει τα τρία κριτήρια βάσει των οποίων οι ελληνικές αρχές οφείλουν να εξετάζουν τα σχέδια ομαδικών απολύσεων. Το Δικαστήριο κρίνει ότι το πρώτο κριτήριο (συμφέρον της εθνικής οικονομίας) δεν μπορεί να γίνει δεκτό, καθώς η επίτευξη σκοπών οικονομικής φύσης δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο γενικού συμφέροντος που να δικαιολογεί περιορισμό ελευθερίας όπως είναι η ελευθερία εγκατάστασης. Αντιθέτως, **όσον αφορά τα δύο άλλα κριτήρια εκτίμησης (κατάσταση της επιχείρησης και συνθήκες της αγοράς εργασίας), μπορεί καταρχήν να γίνει δεκτό ότι σχετίζονται με την προστασία των εργαζομένων και της απασχόλησης, που αποτελούν θεμιτούς σκοπούς γενικού συμφέροντος**.

Το Δικαστήριο διαπιστώνει, ωστόσο, ότι **τα δύο αυτά κριτήρια έχουν διατυπωθεί κατά τρόπο υπέρμετρα γενικό και ασαφή**. Κατά συνέπεια, οι ενδιαφερόμενοι εργοδότες δεν γνωρίζουν υπό ποιες συγκεκριμένες και αντικειμενικές περιστάσεις μπορούν οι ελληνικές αρχές να εναντιωθούν σε σχέδια ομαδικών απολύσεων: οι περιπτώσεις είναι πολυάριθμες, απροσδιόριστες και μη προσδιορίσιμες, τα δε κριτήρια αυτά παρέχουν στις ελληνικές αρχές ευρύ περιθώριο εκτίμησης που δεν μπορεί ευχερώς να ελεγχθεί. **Τέτοια κριτήρια, τα οποία είναι ασαφή και δεν στηρίζονται σε αντικειμενικές και δυνάμενες να ελεγχθούν προϋποθέσεις, υπερβαίνουν το αναγκαίο μέτρο** για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών και, ως εκ τούτου, δεν ικανοποιούν τις επιταγές της αρχής της αναλογικότητας.

Τέλος, απαντώντας στο δεύτερο ερώτημα του ελληνικού δικαστηρίου, το Δικαστήριο αποφαίνεται ότι **το γεγονός ότι σε ένα κράτος μέλος επικρατούν συνθήκες χαρακτηριζόμενες από οξεία οικονομική κρίση και ιδιαίτερα υψηλό δείκτη ανεργίας δεν διαφοροποιεί την προηγούμενη λύση**. Συγκεκριμένα, ούτε η οδηγία ούτε η Συνθήκη ΛΕΕ προβλέπουν δυνατότητα παρέκκλισης εφόσον επικρατούν τέτοιες συνθήκες σε εθνικό επίπεδο.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106